

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi oikeusturvavakuutuksen
sopimusehdoista**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi erityinen oikeusturvavakuutuksen sopimusehtoja sääntelevä laki. Laki liittyy Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) voimaansaattamiseen ja sillä yhteensovitetään Suomen lainsäädäntö Euroopan yhteisöjen oikeusturvavakuutusta koskevan direktiivin säännösten kanssa.

Ehdotuksen mukaan niin sanottuun yhdistelmävakuutukseen sisältyvän oikeusturvavakuutuksen keskeinen sisältö olisi erikseen määriteltävä vakuutus kirjassa tai muussa vastaavassa

asiakirjassa. Vakuutetulla olisi oikeus vapaasti valita asiamiehekseen tai avustajakseen kuka tahansa asianajaja tai muu lakimies. Säännös olisi pakottava siten, että vakuutetulle sen mukaan kuuluvaa oikeutta ei voitaisi rajoittaa sopimuksella. Lisäksi ehdotuksessa on vakuutuksenantajan ja vakuutetun välisten erimielisyyksien käsittelyä koskeva säännös.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa asetuksella säädettävänä ajankohtana.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ..	1	5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	5
YLEISPERUSTELUT	3	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	5
1. Nykytila	3	1. Lakiehdotuksen perustelut	5
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	3	2. Voimaantulo	7
1.2. Euroopan yhteisöt	3	3. Sääntämisyjärjestys	7
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	4	LAKIEHDOTUS	7
3. Esityksen vaikutukset	4	Laki oikeusturvavakuutuksen sopimusehdoista...	7
4. Asian valmistelu	4		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Oikeusturvavakuutuksia alettiin myöntää Suomessa vuonna 1968, kun oikeusturvavakuutus lisättiin auto-, koti- ja kesähuvilavakuutuksen osaksi. Myöhemmin oikeusturvavakuutus lisättiin myös kiinteistö- ja maatilavakuutuksen osaksi. Itsenäisiä oikeusturvavakuutuksia alettiin myöntää noin kymmenen vuotta myöhemmin. Oikeusturvavakuutus liitettiin myös monien järjestöjen jäsenten ryhmävakuutuksiin.

Nykyisin oikeusturvavakuutuksia tarjotaan yleisimmän yhdistelmävakuutuksina esimerkiksi kotivakuutuksen tai matkavakuutuksen osana. Yksityishenkilöiden oikeusturvavakuutuksista maksettiin vuonna 1991 korvauksia yhteensä noin 92 miljoonaa markkaa. Vahinkotapauksia oli 13 300 kappaletta. Yritysten oikeusturvavakuutuksista maksettiin samana vuonna korvauksia noin 18 miljoonaa markkaa. Vahinkotapauksia oli 1890 kappaletta.

Vakuutus sopimuslaissa (132/33) ei ole oikeusturvavakuutusta koskevia erityissäännöksiä. Oikeusturvavakuutukseen sovelletaan vakuutus sopimuslain yleisiä vahinkovakuutusta koskevia säännöksiä. Sosiaali- ja terveysministeriö voi vakuutusyhtiölain 18 luvun 9 §:n 2 momentin (752/93) nojalla antaa oikeusturvavakuutusta koskevia Euroopan talousalueesta tehdystä sopimuksesta (ETA-sopimus) johtuvia tarkempia määräyksiä. Säännös tulee voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Eri yhtiöiden tarjoamien oikeusturvavakuutusten ehdot eivät poikkea merkittävästi toisistaan. Yleensä oikeusturvavakuutuksesta korvataan vakuutetun oikeudellisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset kustannukset riita- tai rikosasioissa. Kaikissa vakuutusehdoissa luetaan useita tapauksia, jotka eivät kuulu oikeusturvavakuutuksen piiriin. Esimerkiksi vakuutetun ansiotoimintaan liittyvien riitojen kuluja ei korvata. Ammattijärjestöjen jäsenille tarjottavissa ryhmävakuutuksissa ei tätä rajoitusta kuitenkaan ole. Samoin esimerkiksi avioerosta aiheutuvat kulut jäävät korvauspiirin ulkopuolelle. Rikosasioissa kuluja ei korvata silloin, kun virallisen syyttäjän vakuutettua

vastaan ajama syyte koskee tahallista tekoa, törkeää huolimattomuutta tai törkeää varomattomuutta.

Riita-asioissa korvataan sekä vakuutetun omat että vastapuolelle maksettavaksi tuomitut oikeudenkäyntikulut. Vakuutuksesta ei kuitenkaan korvata välimiesten palkkioita. Rikosasioissa korvataan määrätyn edellytyksin asianomistajan oikeudenkäyntikulut. Muissa kuin edellä mainituissa rikosasioissa korvataan syytettynä olevan vakuutetun puolustuksesta aiheutuneet kulut sekä asianomistajalle maksettavaksi määrätty kulut.

Vakuutusehtojen mukaan vakuutetun on käytettävä asiamiehenään asianajajaa. Jollei asianajajaa ole kohtuudella saatavissa, vakuutetun on käytettävä muuta pätevää lakimiestä. Jos vakuutettu käyttää muuta asiamiestä, korvausta ei suoriteta. Vakuutetulla on oikeus itse valita asiamiehekseen kuka tahansa asianajaja tai muu lakimies. Ehtojen mukaan vakuutuksenantajalla on kuitenkin oikeus nimetä asiamies, jos sillä on asiassa valvottavana yhteinen etu vakuutetun kanssa tai jos asia käsitellään ulkomailla. Käytännössä tähän oikeuteen ei kuitenkaan ole vedottu.

1.2. Euroopan yhteisöt

Oikeusturvavakuutus mainitaan muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa Euroopan yhteisöjen (EY) neuvoston ensimmäisen direktiivin (73/239/ETY) eli niin sanotun ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin liitteessä olevan A kohdan 17 alakohdassa yhtenä niistä 18 vahinkovakuutusluokasta, joiden mukaisen toiminnan harjoittamiseen voidaan myöntää toimilupa. Direktiiviin viitataan ETA-sopimuksen liitteessä IX. Tarkemmin oikeusturvavakuutuksesta säädetään oikeusturvavakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa EY:n neuvoston direktiivissä (87/344/ETY) eli niin sanotussa oikeusturvavakuutusdirektiivissä, johon viitataan niin ikään ETA sopimuksen liitteessä IX.

Oikeusturvavakuutusdirektiivin säätämisen tarkoituksena oli poistaa oikeusturvavakuutuk-

sen osalta vakuutuspalvelujen vapauttamisen esteet, jotka johtuivat etupäässä siitä, että muista jäsenvaltioista poiketen Saksan liittotasavallassa oikeusturvavakuutuksia tarjoavat yritykset eivät saaneet myöntää muita vakuutuksia. Rajoituksella pyrittiin välttämään vakuutusenantajan ja vakuutetun välisiä eturistiriitatilanteita. Tämä on myös oikeusturvavakuutusdirektiivin keskeinen tavoite.

EY:n jäsenvaltioissa vakuutetun ja vakuutusenantajan välisten eturistiriitojen välttäminen on tärkeää, koska useimmissa valtioissa vakuutusenantajat selvittävät ennakolta, onko vakuutetulla mahdollisuuksia voittaa asiassa. Kielteisessä tapauksessa vakuutusenantaja yleensä suosittelee vakuutetulle jutusta luopumista tai sovinnon tekemistä. Suomessa vakuutusenantajat eivät suorita vastaavaa ennakkotarkastusta. Oikeusturvaetu myönnetään aina, kun kysymyksessä on vakuutusehdoissa tarkoitettu vakuutustapahtuma.

Oikeusturvavakuutusdirektiivin 3 artiklassa säädetään kolme erilaista vaihtoehtoa, joiden tarkoituksena on estää vakuutetun ja vakuutusenantajan väliset eturistiriidat. Jäsenvaltion on valittava jokin näistä vaihtoehtoista tai jätettävä kansallisessa lainsäädännössään valinnan tekeminen vakuutusenantajan tehtäväksi. Vaihtoehdot ovat:

1) oikeusturvavakuutuksen korvauskäsittelyä hoitavat henkilöt eivät saa samanaikaisesti hoitaa muiden vakuutuslajien korvauskäsittelyä;

2) oikeusturvavakuutukseen liittyvien korvausten hoito on annettava erilliselle oikeushenkilölle; tai

3) vakuutusopimuksessa on myönnettävä vakuutetulle oikeus vakuutustapahtuman satutua valita asiaansa hoitamaan asianajaja tai kansallisen lainsäädännön niin salliessa, muu asianmukaisesti pätevä henkilö.

Lisäksi direktiivin 3 artiklassa on säännös, jonka mukaan oikeusturvavakuutuksen tulee olla joko erillinen vakuutus tai sitä on käsiteltävä yhdistelmävakuutuksen vakuutuskirjan erillisessä osassa, jossa määritellään oikeusturvavakuutuksen laatu ja, jos jäsenvaltio niin vaatii, vakuutusmaksun määrä.

Direktiivin 4 artiklan mukaan vakuutusopimuksessa on aina riippumatta siitä, mikä 3 artiklan vaihtoehtoista on valittu, myönnettävä vakuutetulle oikeus valita asiaansa hoitamaan asianajaja tai, kansallisen lainsäädännön niin salliessa, muu asianmukaisesti pätevä hen-

kilö missä tahansa oikeudenkäynti- ja hallintomenettelyssä sekä vakuutetun ja vakuutusenantajan välisten eturistiriitojen syntyessä. Esimerkiksi jutun alkuselvitykset ja mahdolliset sopimusneuvottelut jäävät näin ollen artiklan soveltamisalan ulkopuolelle.

Lisäksi jäsenvaltion on direktiivin 6 artiklan mukaan ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin varmistaakseen, että vakuutetulla on välimiesmenettelyssä tai muussa puolueettomuuden takeet tarjoavassa menettelyssä mahdollisuus saada vakuutetun ja vakuutusenantajan välinen erimielisyys puolueettomasti ratkaistuksi. Vakuutusopimuksessa on mainittava tästä vakuutetulle kuuluvasta oikeudesta ja siitä on lisäksi ilmoitettava vakuutetulle erimielisyyden synnyttyä.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on ETA-sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi yhteensovittaa Suomen lainsäädäntö Euroopan yhteisöjen oikeusturvadirektiivin säännösten kanssa. Tämän takia lainsäädäntö tulee saattaa vastaamaan direktiiviä.

Ehdotuksen mukaan oikeusturvavakuutuksen keskeinen sisältö on erikseen määriteltävä vakuutus kirjassa tai muussa vastaavassa asiakirjassa. Vakuutetulla on ehdotuksen mukaan oikeus vapaasti valita asiamieheksen tai avustajakseen kuka tahansa asianajaja tai muu lakimies. Tätä vakuutetun oikeutta ei voitaisi sopimuksella rajoittaa.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole julkistaloudellisia, organisaatio- eikä henkilöstövaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti syksyllä 1992 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotukset ETA-sopimuksen edellyttämiksi lakia alemman asteisiksi säännöksiksi vakuutuslalla. Työryhmä ehdotti samana syksynä valmistuneessa muistiossaan (työryhmämuistio 1992:23), että sosiaali- ja terveysministeriö antaisi oikeusturvavakuutusta koskevan määrää-

erottuu muusta vakuutuksesta. Oikeusturvavakuutuksen yksityiskohtainen sisältö käy ilmi vakuutusehdoista.

Ryhmävakuutuksissa vakuutetuille ei yleensä anneta erillistä vakuutuskirjaa. Näissä tapauksissa vakuutuksen keskeinen sisältö on erikseen määriteltävä muussa vastaavassa vakuutetulle tiedoksi annettavassa asiakirjassa.

3 §. *Vakuutetun oikeus valita asiamies tai avustaja.* Pykälä vastaa sisällöltään oikeusturvavakuutusdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan c alakohtaa. Artiklan 2 kohta sisältää kolme keskenään vaihtoehtoista alakohtaa, joista jäsenvaltion on valittava yksi. Jäsenvaltio voi kuitenkin jättää kansallisessa lainsäädännössään valinnan vakuutuksenantajan tehtäväksi. Koska kohdan a ja b alakohdat on laadittu lähinnä silmällä pitäen sellaista toimintaa, jota ei Suomessa harjoiteta, ehdotuksessa on valittu c alakohta, joka samalla täyttää 4 artiklassa asetetut vaatimukset.

Direktiivin 3 artiklan 2 kohdan ensisijaisena tarkoituksena on vakuutetun ja vakuutuksenantajan välisten eturistiriitojen välttäminen. Asiamiehen valintaa koskevassa c alakohdassa ei ole asetettu vakuutetun käyttämälle asiamiehelle tai avustajalle muodollisia pätevyysvaatimuksia. Alakohdasta käy kuitenkin ilmi, että jäsenvaltio voi kansallisessa lainsäädännössään asettaa tehtävään valittavalle asiamiehelle tai avustajalle erityiset pätevyysvaatimukset. EY:n jäsenvaltioissa voivatkin yleensä vain yliopistossa oikeustieteellisen loppututkinnon suorittaneet asianajajat toimia asiamiehenä tai avustajana oikeudenkäynnissä.

Suomen lainsäädännössä oikeudenkäyntiasiamiehelle ei ole asetettu yleisiä muodollisia pätevyysvaatimuksia. Oikeusturvavakuutuksen keskeisenä tarkoituksena on turvata vakuutetulle mahdollisuus valittava vakuutustapahtuman satuttua pätevän lakimiehen apua oikeudellisten etujensa turvaamiseksi. Kaikkien Suomessa tarjottavien oikeusturvavakuutusten ehdoissa edellytetään, että vakuutetun käyttämä asiamies tai avustaja on suorittanut oikeustieteellisen loppututkinnon. Tähän vakiintuneeseen käytäntöön ei ole havaittu liittyvän epäkohtia tai ongelmia eikä tarvetta nykytilan muuttamiseen tältä osin ole. Oikeusturvavakuutuksessa ulkopuolinen taho, vakuutuksenantaja, maksaa asian hoitamisesta aiheutuvat kulut. Vakuutetun ja vakuutuksenantajan etujen turvaamiseksi voidaan edellyttää, että vakuutetun valitsema asiamies tai avustaja on

pätevä hoitamaan asiaa. Edellä mainituista syistä ehdotetaan, että laissa rajoitetaan vakuutetun oikeutta valita käyttämänsä asiamies tai avustaja siten, että valinta voisi kohdistua vain asianajajaan tai muuhun lakimieheen.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutetulla on vakuutustapahtuman satuttua oikeus vapaasti valita avustajakseen tai asiamiehekseen kuka tahansa asianajaja tai muu lakimies. Lakimiehellä tarkoitetaan momentissa oikeustieteen kandidaatin tai sitä vastaavan ulkomaisen tutkinnon suorittanutta henkilöä. Jos vakuutetun oikeudellisten etujen puolustaminen tapahtuu jossakin muussa valtiossa, asiamiehen tai avustajan on luonnollisesti täytettävä tämän valtion kansallisessa lainsäädännössä asetetut pätevyysvaatimukset.

Momentti koskee vain Suomessa toimiluvan saaneen vakuutuksenantajan myöntämää oikeusturvavakuutusta. Säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät näin ollen ulkomaisesta toimipaikasta käsin vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain (1488/92) mukaisesti Suomeen tarjotut vakuutukset. Näissä vakuutuksissa vakuutetulla ei olisi ehdotetun laajuista oikeutta valita asiamies tai avustaja silloin, kun vakuutuksenantajan kotimaan lainsäädännön tai oman päätöksen mukaan on valittu muu kuin 3 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetty vaihtoehto. Näissäkin tapauksissa vakuutuksenantaja olisi kuitenkin kotivaltionsa lainsäädännön mukaan velvollinen myöntämään vakuutetulle direktiivin 4 artiklassa tarkoitettua oikeuden valita asiamies tai avustaja oikeudenkäynti- ja hallintomenetelyssä sekä vakuutuksenantajan kanssa syntyneissä eturistiriitatilanteissa.

Oikeusturvavakuutusdirektiivin mukaan vakuutetun oikeudesta vapaasti valita asianajaja tai muu asianmukaisesti pätevä henkilö hoitamaan asiaansa on oltava määräys vakuutussovimuksessa. Tämän takia momentin lopussa todetaan, että oikeusturvavakuutuksen ehdoissa on mainittava vakuutetulle momentin mukaan kuuluvasta oikeudesta.

Pykälän 2 momentin mukaan säännöksen 1 momentti on pakottava siten, että vakuutetulle 1 momentin mukaan kuuluvaa oikeutta ei voida rajoittaa sopimuksella. Sopimusehto, jolla mainittua oikeutta rajoitetaan, on momentin mukaan mitätön.

4 §. *Erimielisyyksien käsittely.* Pykälän tarkoituksena on täyttää oikeusturvavakuutusdirektiivin 6 ja 7 artiklassa asetetut vaatimukset.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusehdoissa on mainittava, että vakuutetulla on oikeus saattaa vakuutetun ja vakuutuksenantajan väliset erimielisyydet puolueettoman elimen käsiteltäviksi. Kuluttajien osalta momentissa tarkoitettuja elimiä ovat kuluttajavalituslautakunta sekä kuluttajaviraston ja Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton väliseen sopimukseen perustuva vakuutuslautakunta. Myös muut kuin kuluttajan asemassa olevat oikeusturvavakuutuksen vakuutetut voivat saattaa vakuutuksenantajan kanssa syntyneet erimielisyydet vakuutuslautakunnan käsiteltäviksi. Momentin mukaan vakuutusehdoissa on yksilöitävä se elin tai ne elimet, jonka käsiteltäväksi vakuutettu voi erimielisyydet saattaa.

Pykälän 2 momentti vastaa sisällöltään oikeusturvavakuutusdirektiivin 7 artiklaa. Momentin mukaan vakuutuksenantajan on erimielisyyden ilmetessä ilmoitettava vakuutetulle hänen oikeudestaan valita asiamies tai avustaja sekä oikeudestaan saattaa erimielisyys 1 momentissa tarkoitettun elimen käsiteltäväksi.

Pykälän 3 momentin mukaan vakuutetun oikeutta saattaa erimielisyys tuomioistuimen ratkaistavaksi ei voida rajoittaa sopimuksella. Koska sekä kuluttajavalituslautakunnan että vakuutuslautakunnan ratkaisut ovat luonteeltaan suosituksia, vakuutetulla on oikeus lautakunnan ratkaisun estämättä saattaa erimielisyys yleisen tuomioistuimen tutkittavaksi.

5 §. *Voimaantulo.* Pykälän 1 momentin mukaan laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa.

Pykälän 2 momentissa olevan pääsäännön mukaan lakia sovelletaan oikeusturvavakuutukseen, jota koskeva sopimus on tehty tai vakuutuksenantajan vastuu alkanut lain voimaantulon jälkeen.

Pykälän 3 momentin mukaan lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa otettuun jatkuvaan oikeusturvavakuutukseen lain voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuutuskauden alusta lukien. Siirtymäaika on tarpeen, jotta tarpeelliset muutokset vakuutusehtoihin ehdittäisiin tehdä. Tällaisten vakuutusten ehdot muuttuvat yleisesti vakuutuskauden vaihtuessa, joten uudistaminen on rinnastettavissa uuden sopimuksen tekemiseen.

2. Voimaantulo

Koska lakiehdotus liittyy ETA-sopimukseen, ehdotetaan, että laki tulee voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa asetuksella säädettävänä ajankohtana.

3. Säätämisyjärjestys

Ehdotettua lakia sovellettaisiin sopimukseen, jotka tehdään tai joiden mukaan vakuutuksenantajan vastuu alkaa lain voimaantulon jälkeen. Vakuutuksiin, joiden ehtoja tai maksuja vakuutuksenantaja voi muuttaa vakuutuskausittain, uutta lakia sovellettaisiin lain voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuutuskauden alusta lukien. Vaikka vakuutus sopimusta ei muodollisesti solmittaisi uudelleen, vakuutuksen uudistuminen on tällaisissa tapauksissa rinnastettavissa uuden sopimuksen tekemiseen eikä ehdotetulla lailla näin ollen ole katsottu olevan taannehtivaa vaikutusta. Tämän takia on katsottu, että laki voidaan säätää tavallisesa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

oikeusturvavakuutuksen sopimusehdoista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 § Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan asianajo- ja oikeuden-

käyntikulujen korvaamiseksi otettavaan vakuutukseen (*oikeusturvavakuutus*).

Tämä laki ei koske merenkulkuun käytettä-

vien alusten käytöstä johtuvia tai niiden käyttöön liittyviä riitoja tai riskejä koskevaa oikeusturvavakuutusta.

Tätä lakia ei sovelleta toimenpiteisiin, joihin vakuutuksenantaja on myöntämänsä vastuuvakuutuksen perusteella ryhtynyt vakuutetun ja vakuutuksenantajan yhteisen edun turvaamiseksi.

2 §

Vakuutuskirja

Jos oikeusturvavakuutus on muuta vakuutusta koskevan vakuutus sopimuksen osana, oikeusturvavakuutuksen keskeinen sisältö on erikseen määriteltävä vakuutus kirjassa tai muussa vastaavassa asiakirjassa.

3 §

Vakuutetun oikeus valita asiamies tai avustaja

Toimiluvan Suomessa saaneen vakuutuksenantajan myöntämän oikeusturvavakuutuksen vakuutetulla on vakuutustapahtuman sattua oikeus antaa toimeksianto valitsemaalleen asianajajalle tai muulle lakimiehelle. Vakuutusehdoissa on mainittava vakuutetulle tämän momentin mukaan kuuluvasta oikeudesta.

Sopimusehto, jolla rajoitetaan vakuutetulle 1 momentin mukaan kuuluvaa oikeutta, on mitätön.

4 §

Erimielisyyksien käsittely

Vakuutusehdoissa on mainittava, että vakuutetulla on oikeus saattaa vakuutetun ja vakuutuksenantajan väliset erimielisyydet vakuutusehdoissa yksilöidyn puolueettoman elimen käsiteltäviksi.

Erimielisyyden ilmetessä vakuutuksenantajan on ilmoitettava vakuutetulle hänelle 3 §:n 1 momentin ja tämän pykälän 1 momentin mukaan kuuluvasta oikeudesta.

Sopimusehto, jolla rajoitetaan vakuutetun oikeutta saattaa erimielisyys tuomioistuimen tutkittavaksi, on mitätön.

5 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettyinä ajankohtana.

Tätä lakia sovelletaan oikeusturvavakuutukseen, jota koskeva sopimus on tehty tai vakuutuksenantajan vastuu on alkanut lain voimaantulon jälkeen.

Oikeusturvavakuutukseen, jonka ehdoissa on määrätty, että vakuutuksenantajan vastuu jatkuu vakuutuskauden kerrallaan, jollei jompikumpi sopimuspuoli irtisano sopimusta ja jota koskeva sopimus on tehty tai vakuutuksenantajan vastuu on alkanut ennen lain voimaantuloa, tätä lakia sovelletaan lain voimaantuloa lähinnä seuraavan vakuutuskauden alusta lukien.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Hannele Pokka*